

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

64.

KURJER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 12-го Августа — 1838 — Wilno. Piątek. 12-го Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Августа.

27 Юля. Государь Императоръ въ Теплицъ, о-капчиваетъ курсъ минеральныхъ водъ, послѣ чего изво-водитъ отправиться въ Крейтъ. Его Величество на-ходится въ вожделѣнномъ здравіи.

Продолженіе Журнала Путешествія Его Им-ператорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича.

Состояніе здоровья дозволило Его Высочеству, въ послѣдніе дни пребыванія въ Ганноверъ, принять участіе въ празднествахъ, приготовленныхъ Ихъ Ве-личествами для высокаго своего гостя.

13 (25) Юля, во дворцѣ, занимаемомъ Его Вы-сочествомъ, былъ устроенъ спектакль. — Государь Це-саревичъ, съ Ея Величествомъ Королевою, присут-ствовалъ на ономъ, въ собраніи знатнѣйшихъ особъ Двора и высшего общества столицы, кои при этомъ случаѣ были представлены Его Императорскому Вы-сочеству. — Его Величество Король, чувствуя себя въ этотъ день не совершенно здоровымъ, не изволилъ быть въ спектакль.

16 (28) числа, поутру, Государь Цесаревичъ из-волилъ смотрѣть артиллерию. Отличное сіе войско, въ составѣ двухъ баттарей, конной и пѣшей, произ-вело нѣсколько эволюцій съ пальбою, и прошло мимо Его Высочества церемониальнымъ маршемъ, превос-ходнымъ образомъ. Вечеромъ данъ былъ концертъ въ одной изъ залъ дворца Hergen Haus. Король и Ко-ролева присутствовали на ономъ съ небольшимъ из-браннымъ обществомъ.

17 (29) числа, погода здѣсь, послѣ продолжитель-ныхъ дождей, прояснилась: Государь Цесаревичъ во-спользовался оною, выѣхавъ на прогулку верхомъ.

18 (30) Юля, наканунѣ выѣзда изъ Ганновера, Государь Цесаревичъ, въ сопровожденіи свиты Своей, ѣздила прощаться къ Ихъ Величествамъ, послѣ чего изволилъ быть въ придворномъ манежѣ, гдѣ показа-ны были Его Высочеству доведенная здѣсь до со-вершенства выѣздка верховыхъ лошадей и Королев-скіе парадные экипажи.

Пребываніе Государя Цесаревича въ Ганноверѣ заключилось баломъ, даннымъ въ покояхъ Его Вы-сочества, на который былъ приглашенъ Дипломати-чeskій Корпусъ, Дворъ и все высшее общество го-рода. — Государь Цесаревичъ изволилъ участвовать въ танцахъ. Прекрасный садъ Герренгауза, слава-щійся своими фонтанами, былъ отлично иллюмино-ванъ. Балъ окончился въ двѣнадцатомъ часу. Госу-дарь Цесаревичъ простился здѣсь съ Ихъ Величе-ствами.

19 (31) Юля, Государь Цесаревичъ, въ одинад-цать часовъ утра, изволилъ выѣхать изъ Ганновера, и отправиться по тракту чрезъ Кассель, на Франк-фуртъ на Майнъ.

Высочайшій Рескриптъ.

Господину Военному Министру.

Графъ Александръ Ивановичъ! Разсмотрѣвъ представленный Мнѣ при особомъ докладѣ вашемъ балансовый отчетъ о состояніи денежныхъ и веще-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 5-го Sierpnia.

Дня 27-го. Цесарь Jego Моść, w Teplitz, koń-czy kurs wód mineralnych; poczem raczy udać się do Kreuth. Najjaśniejszy PAN znajduje się w pożądaném zdrowiu.

ДАЛШЫ СІАГ ДZIENNIKA PODRÓŻY JEGO CESAR- SKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA NASTĘPCY.

Stan zdrowia dozwolił Jego Wysokości, w ostat- nich dniach pobytu w Hannoverze, przyjęc uczestnic- two w uroczystościach, przygotowanych przez Królew- stwo Ich Mość dla Wysokiego Gościa swojego.

Дня 13 го (25) Lipca, w pałacu, przez Jego Wy- sokość zajmowanym, dane było widowisko. — CESARZE- wicz Jego Mość, z Najjaśniejszą Królową Jej Mością, był obecnym na niem, w zgromadzeniu znakomitszych osób Dworu i wyższego towarzystwa stolicy, które przy tej okoliczności były przedstawiane Jego CESARSKIEJ Wy- sokości. — Jego Królewska Mość, czując się w dniu tym nie zupełnie zdrowym, nie mógł być w wido- wisku.

Дня 16-го (28), zrana, CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ raczył obejrzeć artylleryą. Odznaczające się to woj- sko, w składzie dwóch baterij, konnej i pieszej, wy- konało kilka ewolucyj ze strzelaniem, i przeciągnęło przed Jego Wysokością ceremonialnym marszem, prze- wybornym sposobem. Wieczorem данъ былъ концертъ w jednej z sal pałacu Herren-Haus. Królestwo Ich Mość znajdowali się na nim z niewielką liczbą wybranego towarzystwa.

Дня 17 го (29), po długich deszczach nastąpiła po- goda: CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ, korzystając z tego, użył przejażdżki konno.

Дня 18-го (30), w wigilią wyjazdu z Hannoveru, CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ, w towarzystwie Swego orsza- ku, jeździł na pożegnanie do Królestwa Ich Mość, po- czem raczył być w maneżu dworu, gdzie pokazywane by- ły Jego Wysokości doprowadzone tu do doskonałości u- jeżdżanie koni wierzchowych i Królewskie pojazdy pa- radne.

Pobyt CESARZEWICZA JEGO MOŚCI w Hannoverze zakończony został baleм, danym w pokojach Jego Wy- sokości, na który był zaproszony Korpus Dyplomaty- cki. Dwór i całe wyższe towarzystwo miasta. — CESA- RZEWICZ JEGO MOŚĆ raczył uczestniczyć w tańcach. Piękny ogród w Herrenhaus, słynący ze swych wodosko- ków, był rzęsiście illuminowany. Bal ukończył się o północy. CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ pożegnał się tu z Kró- lewstwem Ich Mość.

Дня 19-го (31) Lipca, CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ, o godzinie jedenastej z rana, raczył wyjechać z Hanno- weru, i udać się traktem przez Kassel do Frankfortu nad Menem.

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

Do Pana Ministra Wojny.

Hrabio Alexandrze Iwanowiczu! Rozpatrzywszy przedstawione Mi przy osobnym przełożeniu waszém bilansowe sprawozdanie o stanie pieniężnych i mate-

ственныхъ капиталовъ четырехъ Хозяйственныхъ Департаментовъ Военнаго Министерства за 1837 годъ, Ясь особеннымъ удовольствіемъ вновь удостовѣрился, въ сколь удовлетворительномъ положеніи оныя нынѣ находятся, и какъ собственные денежные способы Военнаго Министерства постепенно возрастаютъ, способствуя къ значительному облегченію оборотовъ и самаго Министерства и казны Государственной.

Видя въ столь быстрыхъ успѣхахъ плоды неунышной и попечительной дѣятельности, постоянно вамъ на хозяйственное состояніе Министерства обращающей, итѣхъ благоразумныхъ мѣръ и распоряженій которыя по сей важной части, подъ непосредственнымъ руководствомъ вашими, предпріяты и столь отличнымъ образомъ выполняются, Мнѣ весьма пріятно, за принесенную симъ Государству пользу, повторительно изъявить вамъ искреннюю и совершенную признательность Мою, которую поручаю вамъ объявить, также отъ Имени Моего Членамъ Военнаго Совѣта и прочимъ сотрудникамъ вашимъ по управленію хозяйственной частью Военнаго Министерства.

Препываю навсегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАИ.

Въ Г. Теллицѣ
18 (30) Іюля 1838 года.

(Снб. В.)

Высочайшимъ Именнымъ указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 30-й день минушаго Апрѣля, Старшій Докторъ Округовъ пахатныхъ солдатъ, Статскій Совѣтникъ *Корицкій*, Всемилостивѣйше пожалованъ знакомъ Ордена Св. Анны второй степени, украшеннымъ Императорскою Короною. (Р. И.)

— Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: къ какому состоянію приписывать купцовъ и мѣщанъ, лишенныхъ по суду добраго имени, и оставлять ли ихъ въ томъ городѣ, гдѣ они имѣютъ жительство, — *мнѣніемъ постановилъ*: къ лицамъ, поименованнымъ въ 252-й статьѣ Т. IX Свода Законовъ о состояніяхъ, коихъ купечество дозволено не удостоивать въ гильдію, присоединить: во 1-хъ) купцовъ и мѣщанъ, однажды изъ гильдіи и изъ своего общества исключенныхъ приговорами купечества или общества, какого бы то ни было города, и во 2-хъ) купцовъ и мѣщанъ, лишенныхъ по суду честнаго имени. Сіе мнѣніе Высочайше утверждено 7 Іюня 1838. (Оп. 14 Іюля 1838 г.)

— Въ С. Петербургскихъ газетахъ напечатаны всеподданнѣе представленный Ея Императорскому Величеству отчетъ о дѣлахъ и суммахъ С. Петербургскаго женскаго патріотическаго общества за 1837 годъ, въ которомъ между прочимъ находимъ слѣдующее:

1837 годъ не ознаменованъ особенно важными для общества событіями. Слѣдуя принятому началу доставлять воспитывающимся въ школахъ дѣвѣцамъ вѣрный способъ къ пропитанію собственными трудами въ общепользныя и необходимѣйшія занятія женскаго пола, Совѣтъ открылъ заведеніе для обученія ихъ мытью бѣлья, въ особенности тонкаго, уборкѣ волосъ, кройкѣ и шитью платья. Совѣтъ полагае, что введеніе сего ученія непременно принесетъ дѣвѣцамъ большую пользу въ будущемъ ихъ быту, удовлетворяя въ то же время чувствительному недостатку въ хорошихъ работницахъ сего рода. Но, къ сожалѣнію, опытъ скоро показалъ чрезвычайныя затрудненія, по которымъ Совѣтъ, потерпѣвъ нѣкоторые убытки, принужденъ былъ закрыть сіе заведеніе, чтобы не вовлечь Общества въ большія издержки, безъ достиженія желаемой цѣли. Не теряя, однако жъ, сего предположенія, какъ истинно полезнаго, изъ виду, Совѣтъ полагаетъ привести оное по возможности въ исполненіе въ самыхъ школахъ, тѣмъ болѣе, что въ нѣкоторыхъ изъ нихъ дѣти уже были приготовлены къ симъ работамъ. Если сіе заведеніе осталось безъ успѣха, то Складочное Мѣсто, въ первомъ году своего существованія, представляетъ результатъ благопріятнѣйшій, вполне удовлетворяющій ожиданіямъ Совѣта. Для составленія капитала Складочнаго Мѣста и на первое обзаведеніе онаго, употреблено 11,600 руб. Издѣлій продано на 41,681 р. 30 к., что составляетъ приходъ въ 53,281 р. 30 к.; Изъ нихъ израсходовано 39,459 р. 11 к. и возвращено въ число 11,600 р., выданныхъ на обзаведеніе, 8,218 р., всего въ расходъ 47,677 р. 11 к. Затѣмъ въ остаткѣ къ 1-му Генваря 1838 года деньгами: 5,604 р. 19 к.; матеріалахъ и работахъ непроданныхъ на 3,454 р. 50 к. Сверхъ сего продано вещей, приносимыхъ бѣдными, на 18,209 р. 36 к., которыя всѣ имъ и выданы. Изъ сего видно, что въ теченіе тринадцати мѣсяцевъ, Складочное Мѣсто, не обременяя ни сколько кассы Общества, уплатило 8,218 руб. долгу, успѣло

рыальныхъ капиталовъ четырехъ Господарскихъ Департаментовъ Министерству Войны з року 1837-го, ze szczególnemъ задowoleniemъ nanowo przekonalemъ się, w jakъ zadowalającymъ stanie one się terazъ znajdujają, i jakъ własne pieniężne sposoby Министерству Войны, stopniowie wzrastając, przyczyniają się do znacznego ułatwienia obrótowъ i samego Министерству i Skarbu Państwa.

Widząc w takъ szybkichъ postęпахъ owoce niezmordowanej i pieczołowitej czynności, statecznie przez was на gospodarski stan Министерству zwracanej, i tychъ rozsądnychъ środkówъ i rozporządzeń, które wъ важnejъ części, podъ bezpośredniemъ waszēmъ przewodnictwemъ przedsięwzięte, i w takъ odznaczający się sposobemъ wypełniane, naderъ Mi jestъ przyjemnie, za przyniesioną przezъ to Państwu korzyść, powtórnie oświadczyć wamъ serdeczną i zupełną Moję wdzięczność, którą zalecamъ wamъ oświadczyć, także w Mojemъ Imieniu Członkówъ Rady Wojskowej i dalszymъ waszymъ współpracownikomъ w Zarządzie gospodarską częścią Министерству Войны.

Zostaję ku wamъ на zawsze przychylnymъ.

На аутентыку Власнѣю Его Цесарскіей Мошци рукою подписано:

W m. Teplitz.
18-go (30) Lipca 1838 roku.

NIKOŁAJ.
(P.P.)

Презъ Найвысшій Именныи Указъ, до Капитулы Россійскихъ Цесарскихъ и Крѣлевскихъ Order-овъ, w dniu 30-mъ zeszedł Kwieciana, Starszy Doktorъ Okręgowъ żołnierzy rolników, Radzca Stanu *Korycki*, Najtąskawiejъ udarowany znakiemъ Orderu Sw. Anny drugiego stopnia, Cesarzką Koroną ozdobionymъ. (R. In.)

— Rada Państwa, на Departamencie Prawъ i на Pow-szechnemъ Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszychъ trzechъ Departamentowъ Rządzącegoъ Сенату по вопросу: до какого стану записывать купцовъ и мѣщанъ, позбавionychъ sądemъ доброго имени, и czy zostawować ichъ w тѣмъ мѣście, гдѣ они mają przebywanie, — *przezъ opinią postanowiła*: до osóbъ, wyrażonychъ w 252-mъ artykule T. IX Połączenia Prawъ о станяхъ, którychъ купцамъ дозволено не przyjmować до gildy, przyłączyć: 1) купцовъ и мѣщанъ, razъ z gildy i ze swej gminy wykreślonychъ przezъ wyroki kupiectwa albo gminy, jakiegokolwiekъ miasta, i 2) купцовъ и мѣщанъ, позбавionychъ sądemъ uczciwego имени. Opinia та Najwyżejъ została utwierdzoną 7 Czerwca 1838 roku. (Opb. 14 go Lipca 1838 r.).

— Dzienniki Petersburskie ogłosiły złożone Jmъ Цесарскіей Мошци zdanie sprawy zъ czynności i капиталовъ Towarzystwa Patryotycznego żeńskiego w Petersburgu, z r. 1837. Pomiędzy innemi czytamy w niemъ, co następuje:

Rok 1837 nie odznaczył się żadnymъ szczególnie ważnymъ dla towarzystwa wypadkiem. Trzymając się przyjętej zasady nastęrczania uczącymъ się w школахъ dziewczętomъ sposobu przyzwoitego utrzymania się w własnej pracy, przezъ zatrudnienia kobiecie, pożyteczne i najkonieczniejsze, Rada Towarzystwa otworzyła zakładъ do uczenia tychъ же dziewczątъ prania bielizny, zwłaszcza cienkiej, ubierania głowy tudzieżъ kroju i szycia sukienъ. Zdawało się, że zaprowadzenie tej nauki będzie niezawodnie z wielkimъ dla dziewczątъ pożytkiemъ на przyszłość, a razem, że zaradzi wielkiemu niedostatkowi dobrychъ w tymъ względzie robotnicъ. Atoli, zъ zalemъ wyznać trzeba, że doświadczenie wkrótce przekonalo o nadzwyczajnychъ trudnościachъ, dla którychъ Rada, poniosłszy niejakie straty, zmuszoną była zamknąć takowy zakładъ, aby nie narazić Towarzystwa на wielkie koszta, bezъ dopięcia zamierzonego celu. Nie opuszczając wszakъ tego zamiaru, Rada spodziewa się przywieść go, ile możliwości, do skutku w samychъ же школахъ, tymъ bardziej, że w nѣкоторыхъ zъ nichъ, dzieci były jużъ usposobione do podobnychъ robótъ. Jeśli się takowy zakładъ nie powiódł, za to sklepъ ubogichъ, w pierwszymъ roku swego istnienia, okazuje rezultatъ najpożądany, zupełnie odpowiadający oczekiwaniomъ Rady. Na złożenie kapitału sklepu ubogichъ i на pierwsze jego uposażenie, wyłożono 11,600 r. ass. Wyrobówъ sprzedano za 41,681 r. as. 30 kop., co czyni w przychodzie 53,281 r. ass. 30 kop. Zъ tychъ wydano 39,459 r. ass. 11 kop. i zwrócono на rachunekъ 11,600 rub. assygn., wydanychъ на założenie sklepu, 8,218 r.; ogółemъ rozchódъ wynosił 47,677 rub. 11 kop. Pozostało zatemъ do 1-go Stycznia 1838 r. w gotowości: 5,604 r. 19 k., a w materyachъ i wyrobachъ niesprzedanychъ на 3,454 rub. 50 kop. Próczъ tego, sprzedano rzeczy, przynieszonychъ przezъ ubogichъ, za 18,209 r. 36 kop., które imъ w eałkowitości wydano. Zatemъ w ciąguъ trzynastu miesięcy, sklepъ ubogichъ, nie obarczającъ zgoła kassy Towarzystwa, spłaciłъ 8,218 r. ass. długi, potrafiłъ zbierać własny капиталъ i dostarczyłъ ubogimъ przeszło 18,000 r. ass. Można się spodzie

приобрѣсти собственный капиталъ и доставило бѣднѣйшимъ болѣе 18 т. р. Можно надѣяться, что Складочное Мѣсто уже въ семь году уплатитъ остальной долгъ 3,382 р., и будетъ въ состоянн дѣйствовать для пользы Общества и бѣдныхъ собственнымъ своимъ капиталомъ. — Концертъ, данный любителями музыки, какъ въ прежнихъ годахъ, такъ и въ 1837 году, доставилъ значительный доходъ, простирающійся до 18,040 р. Изъ сей суммы къ капиталу Общества отчислены 5,000 р., и на счетъ остальныхъ денегъ приняты двѣ пансіонерки и прикрыты текущіе расходы. Советъ изыскалъ еще новый источникъ доходовъ Высочайше одобреннымъ установленіемъ штрафа съ Членовъ, въ случаѣ неприсутствования въ заседанияхъ. На счетъ сихъ штрафныхъ денегъ уже воспитывается одна пансіонерка. Советъ состоялся въ 1837 году изъ Предсѣдательницы, 11-ти Дѣйствительныхъ Членовъ и 11-ти Помощницъ. Члены Совета, нѣсколько разъ обозрѣвая школы, находили въ оныхъ порядокъ и чистоту, и вообще со стороны надирательницъ стремленіе къ благой цели, со стороны воспитанницъ прилежаніе и хорошее нравственное поведеніе. Благодаря Всевышняго, дѣти и во время сильной стужи не были подвержены болѣзнямъ. Изъ школъ выпущено: пансіонерокъ Ея Императорскаго Величества 5, Ихъ Императорскихъ Высочествъ 2, Общества 3, частныхъ особъ 3, воспитанницъ 26, всего 39 дѣвицъ, 10 болѣе нежели въ 1836 году. Имъ выдано въ единовременное награжденіе 3,500 рубл., — 1,650 р. болѣе нежели въ 1836 году. Въ школы приняты новыя пансіонерки: Ея Императорскаго Величества 1; Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Николаевича 1; Общества 8; частныхъ особъ 2; всего пансіонерокъ 12. Нынѣ находятся въ школахъ 99 пансіонерокъ и 240 воспитанницъ, — всего 339 дѣвицъ. Капиталъ Общества, увеличившійся взносомъ изъ концертныхъ денегъ въ банкъ пяти тысячъ рублей, составляетъ въ 1838 году въ билетахъ 120,000 р., наличными деньгами 6,098 р. 66 к. (О. Г. Ц. П.)

Варшава, 27-го Іюля.

Его Величество Государь Императоръ, по засвидѣтельствуванію Г-на Намѣстника Царства Польскаго, Всемилостивѣйше соизволилъ пожаловать въ 27 день Іюня (9 го Іюля) Кавалерами: Ордена Св. Анны: 1-го класса съ Императорскою Короною; Члена Государственного Совета, Государственного Советника *Выгеховскаго*, Президента Польскаго Банка, Статсъ-Советника *Любовицкаго* и Мазовецкаго Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительнаго Статскаго Советника Графа *Потоцкаго*; 1-го класса безъ Короны: Членовъ Государственного Совета: *Фалца* и Государственного Советника *Шанивскаго* и Члена Правительственной Комиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Свиты Его Императорскаго Величества Генераль-Майора *Окунева*. 2-го класса съ Императорскою Короною: Правителя собственной Канцеляріи Главнаго Директора Финансовъ, Коллежскаго Советника *Лохтина*, 2-го класса безъ Короны: Референдарія Государственного Совета *Тикеля*, Секретаря Инструкціонной и Эмеритальной Комиссіи *Зелинскаго*, Чиновниковъ для порученій при Намѣстникѣ, Надворныхъ Советниковъ: *Энгельгардта*, и Барона *Засса*, исправляющаго должность Начальника Секціи въ отдѣленіи промышленности и торговли, Генеральнаго Инспектора Путей Сообщенія, Майора *Шуппе*, Начальника Секціи въ томъ же отдѣленіи *Венцеля*, Коммисара Администраціоннаго отдѣленія въ Сандомирскомъ Губернскомъ Правленіи *Ватсона*, Коммисара Стопницкаго обвода *Карчевскаго*, Предсѣдателя Генеральнаго Дирекціи Страховаго огня общества, Чрезвычайнаго Статсъ-Референдарія *Чемпинскаго*, исправляющаго должность Генеральнаго Коммисара Варшавской Исполнительной Полиціи, Корпуса Жандармовъ Полковника *Лухало-Цивинскаго*, Начальника Варшавской Пожарной команды, отставнаго Подполковника *Робюша*, Начальника отдѣленія Государственныхъ Имуществъ и лѣсовъ *Солецкаго*, Начальника Бухгалтеріи по отдѣленію Казначейства *Болрсккаго*, полномочнаго Коммисара по принятію отъ Австрійскаго Правительства соли въ Краковѣ, Статсъ-Референдарія *Ягельскаго*, Генеральнаго Секретаря Комиссіи Финансовъ *Шбановскаго*, бывшаго Помощника Директора отдѣленія Имуществъ Комиссіи Финансовъ, Статскаго Советника *Бернацкаго*, Члена Правительственной Комиссіи Юстиціи *Высберскаго*, Судей Высшей Палаты Суда: *Лубенскаго*, *Квятковскаго* и *Лысинскаго*, и Краковскаго катедральнаго Капюника Ксендза Графа *Фаддея Лубенскаго*. 3-го класса: Архаваріуса и казначея Канцеляріи Государственного Совета *Дом-*

ваб, że sklep nbogich już w tym roku spłaci resztę długu 3,382 r. i będzie w stanie działać z korzyścią Towarzystwa i ubogich własnym kapitałem. Koncert dany przez amatorów muzyki, jak w latach dawniejszych, tak i w r. 1837, przyniósł znaczny dochód, czyniący do 18,040 rub. assygn. Z tej summy odłożono do kapitału Towarzystwa 5,000 rub., a na rachunek reszty przyjęto dwie pensyonarki i pokryto rozchody potoczne. — Rada obmyśliła jeszcze nowe źródło dochodów przez ustanowienie, Najwyżej zatwierdzone, kary pieniężnej na Członków, w razie nieobecności na posiedzeniach. Z tego funduszu wychowuje się już jedna pensyonarka. Do składu Rady wchodziły w r. 1837: Prezydująca, 11 rzeczywistych Członków i 11 Pomocnic. — Członkowie Rady po kilkakroć zwiędzając szkoły, znajdowali w nich porządek i czystość, i w ogólności ze strony instytucyonek dążenie do błęgiego celu, a ze strony wychowawnic pilność i dobre prowadzenie się moralne. Dzięki Najwyższemu, dzieci, w czasie nawet ostrości zimy, nie podlegały chorobom. — Ze szkół wyszło: pensyonarek Jej Cesarskiej Mości 5; pensyonarek Ich Cesarskich Wysokości, 2; pensyonarek Towarzystwa 3; pensyonarek osób prywatnych 3; wychowanych 26; w ogóle 39 pańien: o 10 więcej jak w r. 1836. Tymże wydano w nagrodzie na raz, 3,500 r. as.; 1,650 rub. więcej, niżeli w roku ostatniem. Do szkół przyjęto nowych pensyonarek: Jej Cesarskiej Mości 1; Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Konstantego 1; Towarzystwa 8; osób prywatnych 2; — ogółem pensyonarek 12. — Obecnie znajduje się w szkołach 99 pensyonarek i 240 wychowanic, — w ogóle 339 pańien. — Kapitał Towarzystwa, zwiększony wniesieniem do banku 5,000 r. ass., z summy, jaka wpłynęła z koncertu, wynosi na rok bieżący 120,000 r. as. w biletach i 6,098 r. ass. 66 kop. w gotowiznie. (G. R. K. P.)

Warszawa, 27-go Lipca.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ I KRÓL, w skutek przedstawnienia Namiestnika Królestwa, raczył Najłaskawiej mianować dnia 27 Czerwca (9-go Lipca) Kawalerami Orderu Św. Anny: klasy 1-iej z Koroną: Członka Rady Stanu, Radcę Stanu *Wyczechowskiego*; Prezesa Banku Polskiego, Radcę Stanu *Lubowidzkiego*; i Gubernatora Cywilnego Gubernii Mazowieckiej. Rzeczywistego Radcę Stanu Hr. *Potockiego*. Klasy 1-iej bez korony: Członków Rady Stanu: *Faltza*, i Radcę Stanu *Szaniawskiego*; oraz Członka Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, z Orszaku Jego Cesarskiej Królewskiej Mości Jenerała-Majora *Okuniewa*. Klasy 2-iej z koroną: Dyrektora Kancellaryi Przybocznej Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, Radcę Kollegialnego *Łochtina*. Klasy 2-iej bez korony: Referendarza Stanu *Tykla*; Sekretarza Kommissyi Instrukcyjnej i Emerytalnej *Zielińskiego*; Urzędników do szczególnych poruczeń przy Namiestniku Królestwa, Radców: Nadwornych *Engelhardta* i Barona *Zass*; p. o. Naczelnika Sekcyi w Wydziale przemysłu i handlu, Inspektora Jeneralnego dróg; Majora *Schuppe*, Naczelnika Sekcyi w tymże Wydziale *Wencla*; Kommissarza Wydziału Administracyjnego w Rządzie Gubernii Sandomierskiej *Watsona*; Kommissarza Obwodu Stopnickiego *Karczewskiego*; Prezesa Dyrekcyi Jlenej Towarzystwa Ogniewego, Referendarza Stanu Nadzwyczajnego *Czempiniego*; p. o. Jeneralnego Kommissarza Policyi Wykonawczej Miasta Warszawy, Półkownika z korpusu Żandarmów *Puchała-Cywińskiego*; Naczelnika Straży Ogniewej dymisjonowanego Podpółkownika *Robusza*; Naczelnika Wydziału dóbr i lasów Rządowych *Soleckiego*; Naczelnika Sekcyi Buchalteryi w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu *Bojarskiego*; Kommissarza Pełnomocnego Rządu do odbioru soli w Krakowie, Referendarza Stanu *Jagielskiego*; Sekretarza Jeneralnego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu *Ciechanowskiego*; byłego Pomocnika Dyrektora Wydziału dóbr w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu Radcę Stanu *Biernackiego*; Członka Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości *Wysiekierskiego*; Sędziów Najwyższej Instancyi: *Lubieńskiego*, *Kwiatkowskiego* i *Zysińskiego*; Prałata Katedralnego Krakowskiego Xiędza *Tadeusza Hr. Lubieńskiego*. Klasy 3-iej: Archiwistę i Kassjera Kancellaryi Rady Stanu *Dąbrowskiego*; Naczelnika Sekcyi Kontrolli i Rachunkowości w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego *Solnickiego*; Kommissarza Obwodu Siedleckiego *Hincza*; Sekretarza Jlenej Rządu Gubernii Kaliskiej *Przedpętskiego*; Kassjera Głównego Nadwornego Pocztamtu Warszawskiego *Dratza*. Pograni-

бровскаго, Начальника Секціи Контрольной и Счетной экспедиціи Правительственной Комиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія *Сольницкаго*, Коммисара Съдлецкаго обвода *Гинги*, Генеральнаго Секретаря Калишскаго Губернскаго Правленія *Пржедлскаго*, Кассира Главнаго Надворнаго Варшавскаго Почтамта *Драца*, пограничнаго Почтмейстера въ Зальсьи Титулярнаго Советника *Радомичкаго*, Секретаря Вице-Президента Г. Варшавы, 9-го класса *Максіановича*, Начальника Канцеляріи Варшавской Полиціи *Пашковскаго*, Начальника Канцеляріи Конторы частныхъ служителей *Сикорскаго*, Циркуловаго Коммисара Варшавской Полиціи *Струкова*, Начальника отдѣленія по отдѣленію Государственныхъ Имуществъ и лѣсовъ *Мазаракіи*, Начальниковъ отдѣленій по отдѣленію Казначейства: *Кулаковскаго* и *Янишевскаго*, Генеральнаго Интенданта по отдѣленію неокладныхъ доходовъ *Корытовскаго*, Начальника Контрольнаго отдѣленія Главной Счетной Палаты *Гроховскаго*, Архивариуса Правительственной Комиссіи Юстиціи *Кноффа*, Члена Медицинскаго Совѣта, Доктора *Войде*, и Ректора Института глухонемыхъ, Ксендза Иосафата *Щигельскаго*. (О.Г.Ц.П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.
Теплицъ, 28 Іюля.

Его Величество Государь Императоръ Всероссийскій посѣтилъ два раза великолѣпный памятникъ подъ Кульмомъ, сооруженный Императоромъ Австрійскимъ въ честь храбрыхъ Русскихъ воиновъ, тамъ убитыхъ. Въ послѣдній разъ, Его Императорское Величество былъ тамъ вмѣстѣ съ Августѣйшею сестрою Своею, супругою Наслѣдника Нидерландскаго, и соизволилъ, кромѣ значительнаго подарка, пожаловать Орденъ Св. Анны 4 степени Австрійскому инвалиду, некогда участвовавшему въ сей битвѣ, а нынѣ назначенному для стражи при семъ памятникѣ.

— Князь Метернихъ выѣхалъ отсюда 23 с. м. въ замокъ Кенигсвартъ.

— Число прибывшихъ на здѣшній воды простиралось 23 с. м. до 1737 семействъ, или 3089 человекъ, въ числѣ коихъ находятся также Россійско-Императорскіе Посланники: при Дрезденскомъ дворцѣ, Г. Шредеръ, при Берлинскомъ, Г. Рабоьеръ, и Оберъ-Церемоніймейстеръ Графъ Воронцовъ-Дашковъ, изъ С. Петербурга. (О.Г.Ц.П.)

Г Е Р М А Н І Я.
Висбаденъ, 5-го Августа.

Сегодня, въ половинѣ втораго, прибылъ сюда Его Императорское Высочество Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола и немедленно отправился во дворецъ въ Биберихъ. Отсюда отправлена въ Биберихъ часть здѣшняго гарнизона для церемоніальной встрѣчи Высокаго Посѣтителя.

Тена, 3-го Августа.

Въ Герцогствѣ Мейннгагенскомъ съ дѣятельностію трудятся надъ окончаніемъ дороги, ведущей въ Намбургъ, средоточіе Саксонской торговли. Надъ Салою вымерзли всѣ славные деревья; виноградныя лозы также пострадали. На высотахъ горъ, называемыхъ Тюрингенскимъ лѣсомъ, выпали большіе сѣнга особенно же въ Шнекупѣ, гдѣ нѣсколько пробѣжихъ засыпало обвалами. (О.Г.Ц.П.)

Ф Р А Н Ц І Я.
Парижъ, 3-го Августа.

Кассационный Судъ опредѣлялъ, что какъ въ избличеніи чиновниковъ по поводу преступленій по должности, такъ равно и въ обвиненіяхъ противу духовенства, за словесныя проступки во время службы, впрямь должно прежде рѣшать Государственный Совѣтъ, должны ли они быть подвергаемы законной отвѣтственности.

— Статуя Клебера (убитаго въ Египтѣ) привезена уже изъ Парижа въ Страсбургъ.

— Въ Судъ Смѣрительной Полиціи представленъ человекъ обвиненный въ плутовствѣ, такъ какъ онъ на публичномъ рынкѣ расказывалъ легковѣрной черни, что Императоръ Наполеонъ не умеръ, но напротивъ совершенно здоровъ, находится во Франціи, и даже въ самой столицѣ, гдѣ живетъ теперь скрытно, но скоро наступитъ время, когда онъ появится. Судъ обвиненнаго оправдалъ, поелику оказалось, что онъ ни у кого не выманивалъ денегъ и не требовалъ ихъ, но принималъ только то, что получалъ отъ добродѣтельныхъ дателей. Нѣсколько изъ приглашенныхъ свидѣтелей показали: „неоспоримо, что мы давали ему деньги, но давали добровольно, ибо и мы увѣрены, что Императоръ живетъ еще и возвратится. Столъ великій человекъ не умираетъ.“ Уче-

znego Pocztmistrza w Zalesiu, Radcę Honorowego *Radomickiego*; Sekretarza Vice-Prezydenta Miasta Warszawy *Maxyanowicza*; Naczelnika Wydziału Policji *Paszkowskiego*; Naczelnika Biura Kontroli Służących *Sikorskiego*; Cyrkułowego Kommissarza Policji Miasta Warszawy *Strukowa*; Naczelnika Wydziału w Dyrekcji dóbr i lasów Rządowych *Mazarakięgo*; Kontrolera Jlnego Kasi i Rachunkowości *Kulakowskięgo*; Naczelnika Sekcyi wyplat *Janiszowskięgo*; Jeneralnego Intendanta Skarbu *Korytowskięgo*; Naczelnika Wydziału Kontrolii Najwyższej Izby Obrachunkowej *Grochowskięgo*; Archiwistę Kommissji Rządowej Sprawiedliwosci *Knoffa*; Członka Rady lekarskiej, Doktora *Wojde*; i Rektora Instytutu Głuchoniemych, Xiędza *Józefata Szczygielskiego*. (G.R.K.P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.
Cieplice, 28 Lipca.

НАЈЛАНІЕНІШЫ ЦЕСАРЪ Россійскій, звидзівшы по двакроць wspaniaty pomnik pod Kulmem, wystawiony przez Cesarza Austriackiego, na pamiątkę walecznych Rossyan tamże poległych, a ostatnim razem w towarzystwie Swej Dostojnej Siostry, Królewiczowej Następczyni Niderlandzkiej, raczył, prócz znacznego daru, ozdobić orderem S. Anny 4 tej klasy, inwalida austriackiego, niegdyś mającego w tej bitwie udział, a teraz przeznaczonego do straży pomienionego pomnika.

— Xiążę Metternich wyjechał ztąd 23 b. m., do zamku Königswart.

— Liczba przybyłych gości dla używania wód tutejszych, wynosiła do 23 b. m., 1737 rodzin, czyli 3,089 osób: pomiędzy temi znajdują się także CESARSKO-Rossyjscy posłowie: przy dworze Drezdeńskim P. Schröder, przy Berlińskim, P. Ribeaupierre i Wielki-Mistrz obrzędów Hrabia Woroncow-Daszkow z Petersburga. (G.R.K.P.)

N I E M C Y.
Wiesbaden, 5 Sierpnia.

Dziś o pół do drugiej przybył tu Cesarzewicz Następcę Tronu Rossyjskiego, i natychmiast udał się do Xiążęcego zamku w Bieberich. Posłano ztąd część osady z muzyką do Bieberich, aby ją rozłożyć w paradzie podczas przyjazdu Dostojnego Gościa.

Jena, 3 Sierpnia.

Pracują pilnie w Xięztwie Meiningen nad dokonaniem gościńca, wiodącego do Naumburga, tego środkowego punktu handlu Saskiego. Nad Salą wymarły wszystkie śliwy i winnice zostały uszkodzone. Na wyżynach gór, zwanych lasem turyngskim, śnieg spadł obficie; w wielu okolicach, a szczególnie przy Schneekoppe kilkunastu podróżnych było zasypanych. (G.R.K.P.)

F R A N C Y A.
Paryż, dnia 3 Sierpnia.

Sąd kassacyjny wyrzekł, że, jak w zaskarżeniach urzędników z powodu przekroczeń w urzędzie, tak podobnie i w zaskarżeniach przeciwko duchownym za wystawienie w czasie pełnionych obowiązków, koniecznie rada stanu pierwiej decydować powinna, czy mogą być do odpowiedzialności sądowej pociągani.

— Posąg Klebera (który zginął w Egipcie), został już sprowadzony z Paryża do Strażburga.

— Przed sądem policji poprawczej stawiono człowieka oskarżonego o oszustwo, ponieważ na targu publicznym opowiadał łatwowiernemu tłumowi, że Cesarz Napoleon nie umarł, ale i owszem znajduje się w dobrem zdrowiu we Francyi, a nawet w samej stolicy, gdzie żyje teraz w ukryciu, ale przyjdzie niebawmie czas, że się pojawi. Sąd uznał oskarżonego niewinnym, ponieważ pokazało się, że na nikim pieniądzy nie wyłudzał, ani wymuszał, ale odbierał to tylko, co mu dobrowlewie dawano. Kilkunastu z powołanych świadków powiedział: „Prawda, że dawaliśmy mu pieniądze; ale dawaliśmy je z dobrej chęci, bo i nasze przekonanie mówi nam, że Cesarz żyje jeszcze i powróci. Człowiek tak wielki nie umiera.“ Może to służyć za skazówkę uczonym, jakim sposobem powstały powieści

нымъ можетъ это служить доказательствомъ, какимъ образомъ составились повѣсти среднихъ вѣковъ, какъ образовался аллегорическій языкъ поэзіи въ устахъ народа, и какимъ образомъ мѣсто истины заняли поэтическія мечты.

— При раскапываніяхъ сдѣланныхъ во время починки Кафедральной церкви въ Руэнѣ, производящейся подъ руководствомъ извѣстнаго испытателя древностей Г-на Девиля, открыты на дняхъ въ хорѣ близъ ступеней ведущихъ къ главному алтарю, сундукъ поставленный тамъ за 539 лѣтъ, съ сердцемъ Короля Ричарда названнаго Львиное-Сердце. Въ немъ найдено только извѣтшавшее полотно а на самомъ дѣлѣ, красный кусокъ какого то превращеннаго въ рогъ вещества. Кажется, что въ гробницѣ сей дѣланы уже обыски, ибо не найдено золотого ящика, о которомъ упоминаютъ въ хроникахъ. Найдена также и статуя Ричарда, но безъ рукъ и съ поврежденнымъ нѣсколько лицамъ. Въ ногахъ у нея покоится лѣвъ отличной работы. (G. C.)

4-го Августа.

Маршалъ Сультъ третьяго дня представлялся Королеви и Принцессѣ Адельгидѣ.

— На мѣсто покойнаго Князя Талейрана, въ члены Академіи надписей избранъ Г. Гарсенъ де Тасси, Профессоръ Индостанскаго языка въ училищѣ живыхъ Восточныхъ языковъ.

— 1-го с. м. Герцогъ Дюра умеръ въ Версалѣ отъ апоплексическаго удара.

— 28 пр. м. пополудни, Герцогъ Немурскій прибылъ въ лагерь подъ Луневилемъ. Войско разставлено было вдоль по дорогѣ, ведущей изъ Парижа. Воздвигнуты были триумфальные ворота, при которыхъ стояла въ строю національная гвардія. Толпы народа изъ соседственныхъ городовъ и окрестностей встрѣтили Герцога радостными восклицаніями. Префектъ Департамента, Бургомистръ города и другіе чиновники, произнесли рѣчи. За обѣдомъ Герцогъ разговаривалъ о предметахъ относящихся до управленія войсками, о земледѣіи, промышленности, учебныхъ заведеніяхъ и о постройкѣ дорогъ въ этой провинціи. На другой день Герцогъ дѣлалъ смотръ Народной гвардіи и ливейнымъ полкамъ.

— Въ Тулонскомъ арсеналѣ снова былъ пожаръ, послѣдствія котораго могли бы быть ужасны. Пожаръ начался въ кузницѣ, тлился цѣлую ночь и только на другой день замѣтили его и потушили. (O.G.C.P.)

Англія.

Лондонъ, 3-го Августа.

Въ то время, какъ въ некоторые усматриваютъ политическую причину въ радушномъ принятіи какимъ пользовался Маршалъ Сультъ, и изъ сего заключаютъ, что Англія теперь болѣе, нежели когда либо, имѣетъ сильнѣйшія причины искать съ Франціею тѣсной связи; другіе почитаютъ подобный предрасудокъ настоящею ошибкою и думаютъ, что народъ привѣтствуетъ Маршала только какъ стараго знакомаго, о которомъ въ продолженіи почти 30 лѣтъ такъ часто упоминали какъ о Велингтонѣ, что кромѣ того онъ въ немъ видитъ и почитаетъ человека, который самому себѣ одолженъ своимъ величіемъ, начиная съ низяго чина въ военной службѣ до самаго высшаго, котораго теперь достигнулъ, что наконецъ почитаетъ въ немъ вѣрнаго подданнаго своего отечества и почитаетъ для себя лестнымъ, что противникъ побѣжденный Велингтономъ прибылъ какъ гость въ Англію.

— *Asiatic Journal* уведомляетъ: „По слухамъ носящимся въ Ост-Индіи, морская экспедиція отправленная недавно изъ Бомбей въ Персидскій заливъ, имѣетъ порученіе занять островъ Каракъ. Островъ сей лежитъ неподалеку залива, имѣетъ 5 англ. миль въ длину, 2 мили ширины и неболѣе 60 миль отстоитъ отъ Бушира. Выгоды, какія представляетъ островъ сей какъ пристань, были поводомъ, что на счетъ владѣнія онымъ возникали споры между Голландцами, Французами и Англичанами. Занятіе онаго при вышедшихъ обстоятельствахъ, было бы нецѣлительнымъ дѣйствіемъ, могущимъ только оправдаться чрезвычайною необходимостію. Говорятъ, что Г-въ Макнейль, Англійскій уполномоченный при Персидскомъ Шахѣ, оставилъ уже сего послѣдняго. Князь Камранскій, владѣтель Герата, находящійся въ ленномъ отношеніи къ Персіи, происходитъ отъ древней Королевской фамиліи Кабульскаго края. Гератъ лежитъ почти на 400 англ. миль разстоянія отъ Кабула; изъ Кабула въ Атокъ по Индѣ 200 миль а оттуда 230 миль въ Лагору, отстоящую только на 380 миль отъ Дельги. (G. C.)

— Въ Журналѣ *Morning-Post* помѣщено обширное разсужденіе о Голандско-Белгійскихъ дѣлахъ и о разныхъ несогласныхъ между собою свѣдѣніяхъ,

вѣковъ средних, какимъ способомъ выскладала się allegoryczna mowa poezji w ustach ludu, i jakim sposobem miejsce prawdy, zajęły poetyczne fikcje.

— Przy odkopywaniach, przewidzianych podczas reparaacji kościoła katedralnego w Rouen, odbywającej się pod kierunkiem znanego badacza starożytności Pana Deville, odkryto temi dniami w chórze niedaleko stopni idących do wielkiego ołtarza, skrzynkę złożoną tam przed 539 laty, z sercem Króla Richarda Lwieserce zwanego. Wewnątrz tejże nie znaleziono nic więcej jak tylko zbutwiełe płótno, a na samym spodzie, czerwony kawałek jakiejś rogowej substancji. Zda się, że robiono już w tym grobie poszukiwanie, nie było bowiem złotej puszki, o której wspominają kroniki. Znalaziono także i posąg Richarda, ale bez rąk i z twarzą nieco uszkodzoną. U jego nóg, spoczywa lew przeszlicznej roboty. (G. C.)

4-go Sierpnia.

Marszałek Soult składał przedwczoraj swoje uznanowanie Królowej i Xiężniczce Adelaidzie.

— W akademii napisów wybrano członkiem, w miejsce zmarłego Xięcia Tallejranda, P. Garcin de Tassy, Professora języka hindostańskiego w szkole żyjących języków wschodnich.

— W dniu 1. b. m. umarł w Wersalu z apoplexy Xiążę Duras.

— Xiążę Némours przybył dnia 28 z. m. w południe, do obozu pod Luneville. Wojska były rozstawione wzdłuż gościńca i wiodącego z Paryża; wystawiono bramę tryumfalną, przy której stanęła szeregiem gwardya narodowa. Tłumy ludu z miasta i okolic sąsiednich przywitały Xięcia okrzykami radośnemi. Prefekt departamentu, burmistrz miasta i inni urzędnicy miejscowi, mieli do Xięcia mowy. Przy obiedzie rozmawiał Xiążę o przedmiotach zarządu wojska, rolnictwie, przemysle, zakładach naukowych i budowie gościńców w tej prowincyi. W dniu następnym odbył Xiążę świetny przegląd gwardyi narodowej i wojska liniowego.

— W arsenale tulońskim znowu wybuchnął pożar, który mógłby być zrzucić okropne skutki. Zajął się w kuźni; ogień tlał przez noc całą i dopiero nazajutrz został spozstrzeżony i przytłumiony. (G.R.K.P.)

ANGLIA.

Londyn, dnia 3-go Sierpnia.

Podczas, kiedy niektóre osoby upatrują przyczynę polityczną w uprzejmym przyjęciu, jakiego Marszałek Soult doznawał, i wnioskują ztąd, że Anglia ma więcej, niż kiedykolwiek, silniejsze powody szukać ścisłego z Francją przymierza; inni uważają podobne przypuszczenie za błąd oczywisty i są tego moiemanja; że lud wita w Marszałku nie więcej, jak tylko dawnego znajomego, o którym przez lat 30 prawie tak często, jak o Wellingtonie wspominało, że prócz tego widzi on w nim i uwielbia człowieka, który sobie samemu winien swoje wyniesienie, poczynając od najniższego stopnia w wojsku, aż do najwyższego, jaki teraz piastuje; że nareszcie szanuje w nim wiernego sługę swego kraju, i że nakoniec uważa to za czyn pochlebny dla siebie, iż przeciwnik, pokonany przez Wellingtona, przybył jako gość do Anglii.

— *Asiatic Journal* donosi: „Według pogłosek, jakie w Indyach Wschodnich obiegają, wyprawa morska, wysłana niedawno z Bombay na zatokę Perską, ma mieć polecenie, aby zajęła wyspę Karak. Leży ona blisko szerokiej zatoki, ma 5 mil angielskich długości 2 mile szerokości, i nie jest więcej nad 60 mil od Buschir odległa. Korzyści, jakie ta wyspa przedstawia jako stanowisko, były powodem, że o jej posiadanie wiodli spór Holendrzy, Francuzi i Anglicy. Jej zajęcie w okolicznościach teraźniejszych, byłoby czynem nieprzyjacielstwa, jedynie nadzwyczajną koniecznością usprawiedliwić się mogącym. Mówią, że Pan Macneil, Reprezentant Angielski przy Szachu Perskim, opuścił już tegoż. Xiążę Kamran, władca Heratu, będący lennym względem Persyi, pochodzi z dawnej rodziny Królewskiej kraju Kabul. Herat od Kabul, jest w prostej linii blisko 400 mil angielskich oddalone; z Kabul do Aток nad Indusem, jest mil 200, a ztamtąd 230 mil do Lahory, będącego już tylko 380 mil od Delhi odległym.

— *Morning-Post* zawiera obszerniejsze rozmowa- nie o sprawie holendersko-belgijskiej i rozmaitych, z sobą sprzecznych doniesieniach dzienników niderlandz-

помещенныхъ въ журналахъ Нидерландскихъ и Бельгійскихъ. Въ упомянутомъ журналѣ полагаютъ, что о семъ дѣлѣ нельзя имѣть никакихъ вѣрныхъ свѣдѣній, по той причинѣ, что уполномоченные дворовъ, хранить строгое о семъ молчаніе, и что, кажется, самыя совѣщанія тогда только будутъ производиться съ дѣятельностію, когда обѣ главныя стороны согласятся въ цѣли и намѣреніяхъ, чего, до сего-времени, между ними не было: Впрочемъ съ первымъ общимъ засѣданіемъ окажется ясно, что затрудненія, или уже устранены, или въ скоромъ времени устранены будутъ. Что же кажется до разнесшихся слуховъ, будто бы одна изъ договаривающихся сторонъ угрозами вынуждена была принять добавочныя условія, журналъ *Morning-Post* увѣряетъ, что слухи сіи неосновательны.

— Канцлеръ Казначейства обнаружилъ предположеніе о снятіи пошлины съ привозимаго слова.

— На сихъ дняхъ прибылъ сюда, для свиданія съ Королевою, Князь Гогенлоэ и Герцогъ Ольденбургскій съ супругою. Говорятъ, что Король Бельгійскій отерчить потѣдку свою въ Англію, до времени закрытія засѣданій Парламента.

— Чрезвычайные Посланники: Россійскій, Графъ Строгановъ и Шведскій, Графъ Левенгельмъ, выехали отсюда, во вторникъ, въ Парижъ. Вчера, тудаже отправился чрезвычайный Португальскій Посланникъ, Герцогъ Палмелла съ своею супругою, и будетъ тамъ, предъ возвращеніемъ своимъ въ отечество, праздновать свадьбу дочери своей съ богатымъ дворяниномъ.

— Въ Журналъ *Morning-Post* пишутъ, что Маркизъ Clanricarde будетъ наименованъ Посланникомъ при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, вмѣсто Лорда Дургамы; Герцогъ же Девонширскій, богатѣйшій изъ Перовъ Англійскихъ; — чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора въ Миланъ.

— По причинѣ безпрерывныхъ дождей, хлѣбъ значительно вздорожалъ; цѣна Англійской пшеницы возвысилась двумя, а заграничной, которая сберегалась, тремя шиллингами. Даже и по этой цѣнѣ много уже раскуплено.

— Въ одномъ изъ нумеровъ газетъ, отъ 30 м. м. полученныхъ здѣсь изъ Канады, помѣщено предписание лорда Дургамы, объ отсылкѣ на Бермудскіе острова тѣхъ изъ матежниковъ, содержащихся въ Монреальской тюрьмѣ, которые, сознавшись въ винѣ своей, предоставили себя на волю Ея Королевскаго Величества, съ тѣмъ, чтобы ни одинъ изъ нихъ, подъ смертною казнію, не отваживался возвратиться въ Канаду. Папино и другіе начальники возмущенія, какъ говорятъ, будутъ приговорены къ смерти, если кто либо изъ нихъ покажется въ Канадской области.

(О.Г.Ц.П.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, 31-го Іюля.

1-го Іюля, наша морская сила состояла изъ 9 фрегатовъ, 7 корветъ, 4 большихъ бриговъ, 2 малыхъ, 5 пароходовъ и 13 канонирскихъ лодокъ. Экипажа на сихъ судахъ считалось 4,738 человекъ. Кроме того на дѣйствительной службѣ остается: 8 линейныхъ кораблей, 13 фрегатовъ, 7 корветъ, 9 большихъ и 5 малыхъ бриговъ, 1 пароходъ и множество канонирскихъ лодокъ. (О.Г.Ц.П.)

ШВЕЦІЯ.

Стокгольмъ, 3-го Августа.

Вчера, Король въ первый разъ послѣ ушиба ѣздилъ водою въ замокъ Резендаль, въ сопровожденіи Государственнаго Маршала Графа Браге, Генеральнаго Губернатора и несколькихъ другихъ высокихъ сановниковъ.

— Королева давала въ минувшую среду большой обѣдъ, на который приглашены были: Наслѣдныи Принцъ съ супругою, Французскій Посланникъ Гр. Морней и Гр. Сень-Альдегонде, Генераль Россійско-Императорской службы. (О.Г.Ц.П.)

БЕЛГІЯ.

Брюссель, 31-го Іюля.

Вчера разнеслись слухи, будто бы Министры въ первой половинѣ будущаго мѣсяца, созовутъ Палаты на чрезвычайное засѣданіе, и что предположеніе сіе было одобрено въ Совѣтѣ, на засѣданіи коего председательствовалъ самъ Король. Говорятъ также, что всему высшему военному начальству разосланы приказанія, дабы офицерамъ, просящимся въ отпускъ, разрѣшали оный срокомъ до 1-го Января 1839 года; изъ сего заключаютъ, что несогласія съ Голландією будутъ прекращены.

2-го Августа.

Въ Журналъ *Commerce Belge* пишутъ, что изъ

кихъ и бельгійскихъ; мнѣна онъ, że o tej sprawie nie pewnego doniesić nie można, ponieważ pełnomocnicy dworów, najściślej zachowują milczenie, i że się zdaje, iż same narady wtedy dopiero czynnie odbywać się będą, gdy obie strony główne okażą większą zgodę w widokach i zamiarach, jakiej dotychczas nie okazują. Za pierwszymъ затѣмъ згромадzeniem ogólnémъ członkówъ narady, okaże się jasnie, że trudności, albo już są zafatwione, albo zbliżają się do kresu. Co się zaś tyczy rozsiewanychъ wieści, jakoby jedna ze stronъ układającychъ się zagrożona była przymusemъ do przyjęcia narzuconychъ warunkówъ, *Morning-Post* zapewnia, że tej myśli wcale nie miano.

— Канцлеръ Избы Скарбовей оглосилъ заміаръ знісенія оплаты целней од цыны, до краю wprowadzanej.

— W tychъ dniachъ przybyli tu, dla odwiedzenia Królowej, Xiążę Hohenlohe, tudzież Xiążę Oldenburski z małżonką. Król Belgów miał odłożyć podróż do Anglii aż do odroczenia parlamentu.

— Rossyjski i Szwedzki posłowie koronacyjni: Hr. Strogonow i Hr. Löwenhjelm, wyjechali ztąd we wtorek do Paryża. Wczora udał się do tej stolicy Portugalski Poseł nadzwyczajny Xiążę Palmella ze swoją małżonką, gdzie, przed powrotem do kraju, obchodzić będą zaślubiny swej córki z pewnym zamożnym szlachcicem.

— Marg. Clanricarde ma być mianowany, jak *Morning-Post* mniema, Posłem przy dworze Rossyjskim, w miejsce Lorda Durham; zaś Xiążę Devonshire, najbogatszy par angielski, — nadzwyczajnymъ posłem na koronacyę Cesarza Austriackiego w Medyolanie.

— Ciągłe deszcze stały się powodem podrożenia zboża; pszenica angielska podniosła się w cenie o 2, a zagraniczna, pod kluczemъ będąca, o trzy szylingi. Nawet już i po tej cenie wiele zakupionych.

— Nadeszły tu gazety z Kanady, z dnia 30 z. m.; w jednej z nich jest umieszczony rozkaz Lorda Durham, mocą którego rokowanie, znajdujący się w więzieniu w Montréal, którzy przyznali się do zbrodni i poddali się woli J. K. Mości, mają być odwiezieni do wysp Bermudów, z kąd im pod karą śmierci nie wolno wracać do Kanady. Zaś Papineau i inni naczelnicy, mają być skazani na śmierć, jak tylko się zjawią na ziemi Kanadyjskiej. (G.R.K.P.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, дня 31 Lipca.

W dniu 1 Lipca, składała się nasza siła morska, zostająca w czynnej służbie, z 9 fregat, 7 korwet, 4 wielkich brygów, 2 małych, 5 statków parowych i 13 kanonierskich. Osada na tych statkach wynosiła ogółem 4,738 głów; prócz tego w nieczynnej służbie zostaje 8 okrętów liniowych, 13 fregat, 7 korwet, 9 wielkich i 5 małych brygów, jeden statek parowy i wielka liczba kanonierskich. (G.R.K.P.)

ШВЕЦІЯ.

Стокгольм, 3-го Сierpnia.

Wczora, poraz pierwszy od nieszczęśliwego wypadku, używał Król przejażdżki wodą, udając się do zamku Rosendahl. W podróży towarzyszyli Monarsze Marszałek Państwa Hr. Brahe, Wielki Gubernator i kilka innych wyższych urzędników.

— Królowa dawała w zesztą szrodę wielki obiad w Rosendahl, na który, prócz Królewicza z małżonką, zaprosiła Posła francuzkiego Hr. Mornay i Hr. St. Aldegonde, Jenerała w służbie Cesarzsko Rossyjskiej. (G.R.K.P.)

БЕЛГІЯ.

Bruxella, 31 Lipca.

Rozeszła się wczora pogtoska, że w pierwszej połowie przyszłego miesiąca, mają Ministrowia zwołać Izby na posiedzenie nadzwyczajne. Rzecz tę mieli uchwalić na radzie, która się pod przewodnictwem samego Monarchy odbywała; głoszą przytѣмъ, że posłano rozkazy wszystkimъ wyższymъ oficeromъ, aby żądającymъ oficeromъ urlopu, udzielali go aż do 1 Stycznia 1839 roku, z czego wnioskują, że nieporozumienia z Holandją zafatwione będą zgodnie.

2-го Сierpnia.

Dziennik *Commerce Belge* donosi, że w ponie-

Лондона получены важныя депеши, пересланныя чрезъ нашего Посланника. Немедленно былъ созванъ Совѣтъ Министровъ, засѣданіе коего продолжалось до полуночи; послѣ того отправленъ въ Лондонъ курьеръ, съ приказаніемъ прибыть туда непременно 1 с. м. поутру.

— Графъ Генрихъ Мэроде наименованъ чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора въ Медіоланъ. (О.Г.Ц.П.)

И т а л і я.

Римъ, 24 го Іюня.

Принцесса Марія Луиза, вдова Принца Максимилиана Саксонскаго, на сихъ дняхъ прибыла сюда изъ Неаполя и 22 с. м. вышла за мужъ за Г-на Росси, брата Камергера Герцога Лукскаго. Кардиналъ Григоріо, великій пенитенціонарій Папы, севершалъ обрядъ бракосочетанія. Новобрачные сперва поѣдутъ въ Саксонію, а потомъ прибудутъ въ Италію, гдѣ проживутъ нѣсколько лѣтъ.

Ливорно 25-го Іюля.

Извѣстія наши изъ Александріи простираются до 6 ч. с. м.; онѣ сообщаютъ, что флотъ Мегмеда-Али уже въ пути изъ Александріи къ берегамъ Сириіи, а также; что Вице-Король приготовлялся плыть за онымъ и сопровождать флотъ до нѣкотораго мѣста. До такой мѣры довела недавняя высылка Султанскаго флота въ Караманію, такъ какъ Мегмеду-Али казалось, что ему должно это сдѣлать если не по собственнымъ видамъ, то крайней мѣрой для собственной безопасности. Говорятъ, что нѣкоторые изъ политическихъ агентовъ Иностранныхъ Державъ предлагали ему оставить это, однако между ними были такіе, которые совѣтовали подобную предосторожность. Въ здѣшнемъ городѣ опасаются, чтобы такое движеніе флотовъ не обнаружало вреднаго вліянія на наши торговля отношенія. (С. С.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 11-го Іюля.

Здѣсь безпрестанно производятся слѣдствія по случаю покражъ, произшедшихъ въ предместьяхъ Пера и Галата, хотя судопроизводство и замѣдлается по тому поводу, что наказаніе виновныхъ Европейцевъ зависитъ собственно отъ посланниковъ.

— Султанъ издалъ фирманъ, на основаніи котораго прибавляется сухопутнымъ войскамъ провіанта $\frac{2}{3}$ часть.

— Въ Аугсбургской газетѣ пишутъ, что эскадра, состоящая подъ начальствомъ Капитанъ-Паши, получила предписаніе крейсировать вдоль Азіатскихъ береговъ и нападать на суда Мегмета-Али всякій разъ, когда съ ними встрѣтятся. (О.Г.Ц.П.)

Разныя извѣстія.

Взглядъ на Херсонскую Губернію.

Херсонская Губернія составлена: 1-е) изъ Очаковской степи, или такъ называемой Старой Бессарабіи, заключающейся между Бугомъ и Днѣстромъ, и между моремъ и рѣчками Кодымою и Егорлякомъ, означившими границу между прежнею Польшею и Турціею, по правую сторону Буга; 2-е) изъ бывшей Ново-Сербіи или теперешнихъ Елисаветградскаго, Александрійскаго, Ольвипольскаго уѣздовъ и Херсонскаго, составленнаго частію, какъ Ольвипольскій и Александрійскій, изъ бывшихъ земель Запорожскихъ. При Елисаветѣ построены здѣсь города Елисаветъ и Миргородъ; при Екатеринѣ, Потемкинскимъ, Херсонъ и Николаевъ до Яскаго мира; городъ же Одесса заложенъ Адмираломъ Рибасомъ въ 1772 году подъ руководствомъ Графа Зубова; усиленъ покровительствомъ въ Бозѣ почившаго Императора Александра, при начальствѣ Дюка Ришелье, Ланжерона, и теперь процвѣтаетъ подъ управленіемъ Графа Воронцова. Городъ Одесса есть дорога, по которой изливаются на западъ Европы и въ Турцію продукты изъ лучшаго и плодороднѣйшаго края Россіи, и сухимъ путемъ по системамъ рѣкъ: Днѣстра, Буга, Днѣпра; сей истокъ продуктовъ чрезъ Одессу, далъ совсѣмъ другой видъ и цѣну землямъ губерній по вышесказаннымъ системамъ рѣкъ.

Старая Бессарабія или Очаковская степь вся почти состоитъ изъ весьма плодороднаго чернозема; но половина ея отъ моря вверхъ подвержена иногда засухамъ. Земля между Бугомъ и Днѣпромъ, отъ моря верстѣ въ сто и болѣе, (смотря потому какъ равнины перестѣкаются возвышенностями) подвержена засухамъ болѣе, нежели Очаковская степь, и грунтъ здѣсь вообще низшей доброты, нежели на правой сторонѣ Буга подъ одной и тою же широтою. Вообще

дѣлашекъ нашедшы важныя депеши зъ Лондону, пресланные чрезъ нашего поста; заразъ зъвофано радѣ Министровъ, которая тръвала до полночи, а настѣпние выправлено гошца до Лондону зъ poleceniem, aby tam stanął 1 b. m. rano.

— Hr. Henryk Mérode, mianowany został nadzwyczajnymъ postemъ na koronacyą Cesarza Austriackiego w Medyolanie. (G.R.K.P.)

W ł o c h y.

Rzym, 24 Lipca.

Хиѣзна Марья Лудвика, вдова по Хиѣциу Максимиліаніе Саскимъ, przybyła tu z Neapolu przed tygodniem, i 22 b. m., poślubiła sobie P. Rossi, brata Szambelana Хиѣциа Łukieskiego. Kardynał Gregori, wielki penitencyaryusz J. S. udzielał uroczystego błogosławieństwa tej parze, która naprzód на czas niejaki jędzie do Saxonii, a później przybędzie do Włoch, gdzie lat kilka zamieszka.

Liworno, 25 Lipca.

Наше wiadomości z Alexandryi, dochodzą do d. 6 b. m. i donoszą, że flota Mehmeda-Alego, jest już w drodze z Alexandryi ku brzegomъ Syrii, jakoteż, że Vice-Król gotował się wypłynąć за nią i towarzyszyć tej żegludze do pewnego punktu. Podobne postępienie wywofane zostało niedawnemъ wysłaniemъ floty sułtaniskiej do Karamanii: ponieważ zdawało się Mehmedowi-Alemu, że uczynić ten krokъ należy mu, jeżeli nie ze względu на własne zamiary, то ze względu на własne bezpieczeństwo swoje. Mówią, że niektórzy z agentów politycznychъ mocarstwъ zagranicznych, przekładali mu, aby tego nie czynił, byli jednakъ między nimi tacy, którzy to postępienie doradzali. W tutęjszemъ mieście obawiają się, aby takie poruszenia flot, naszymъ stosunkomъ handlowymъ nie szkodziły. (С. С.)

T u r c y a.

Konstantynopol, d. 11 Lipca.

Ціагле ту odbywają śledztwa, z powodu popełnionej kradzieży на przedmieściachъ Pera i Galata, lubo sprawiedliwość doznaje zwłoki, z powodu, że ukaranie winnychъ Europejczykówъ zawisło wyłącznie od właściwychъ postówъ.

— Султанъ wydał firman, mocą котораго podwyższono wojskomъ lądowymъ i milicyi zwyczajną żywność о $\frac{2}{3}$ część.

— Gazeta Auszpurska donosi, że flota, zostająca pod dowództwemъ Kapudana Baszy, otrzymała rozkazъ krążenia przy brzegachъ Azyatyckichъ i natarcia на flotę Mehmed-Alego, w każdymъ miejscu, w którymby ją spotkała. (G.R.K.P.)

Rozmaite wiadomości.

Rzut oka на Gubernią Chersońską.

Gubernia Chersońska składa się: 1) ze stepu Oczakowskiego, czyli такъ zwanej Starej-Bessarabii, leżącej pomiędzy Bugiemъ i Dniestremъ, tudzież морземъ i rzeczkami, Кодымою i Jegorlikiemъ, które stanowią granicę między dawniejszą Polską a Turcyą, z prawej strony Bugu; 2) z bytej Nowo-Serbii, czyli teraźniejszychъ powiatów, Elisawetgradzkiego, Alexandryjskiego, Olwijopolskiego i Chersońskiego, składającego się по części, podobnie jakъ Olwijopolski i Alexandryjski, z ziemъ niegdyś Zaporozkich. За panowania Elżbiety, zbudowano tu miasta: Elisawet- i Mirgorodъ; за Katarzyny, Potemkinъ zbudowałъ Chersonъ i Nikolajewъ, przedъ trakta-temъ w Jassachъ zawartymъ, zaś Odessę, założyłъ Admiralъ Ribasъ, w r. 1772, pod kierunkiemъ Hr. Zabowa, które-то miasto, wzrosło pod opieką w Bogu spoczywającego Cesarza ALEXANDRA, w czasie naczelnictwa Хиѣциа Richelieu, Langerona, kwitnie teraz pod zarządemъ Hr. Woroncowa. Odessa jest drogą, przez którą przelewają się на zachódъ Европы i do Turcyi płody najcenniejszychъ i najurodzajniejszychъ prowincyjъ Rossyi lądem, i w skutekъ systematu nawigacyjnego rzekъ Dniestru, Bugu i Dniepru; ten przelewъ produktówъ przezъ Odessę, wcale inną nadałъ postać i wartośćъ ziemi w guberniachъ, do których wspomniane systemata rzekъ należą.

Stara Bessarabija, albo stepъ Oczakowski, cała prawie składa się zъ bardzo żywnego czarnoziemiu; lecz połowa jej, idącъ od morza w górę, doznaje niekiedy suszy. Ziemia, pomiędzy Bugiemъ a Dniepremъ, na sto i więcej wiersi od morza, (w miarę jakъ równiny przerwane są wyniosłościami), jeszcze bardziejъ podlega suszy, niżeli stepъ Oczakowski, a grunta w ogólności nie są takъ dobre, jakъ z prawej strony Bugu, pod tą samą szerokościąъ jeograficzną. W ogólności ziemia Gubernii Chers-

земля Херсонской губернии плодородна вверху, нежели внизу к морю, и это преимущество замечается ближе или далее от моря, смотря по начинающемуся возвышенію.

Херсонская губерния населается быстро, а особливо близъ Одессы; цѣна земли возвышается, и домоводство просвѣщенныхъ хозяевъ, имѣющихъ тамъ свои дачи, служитъ поучительнымъ примѣромъ для внутреннихъ содѣственныхъ губерній, въ садоводствѣ, въ хозяйственныхъ и прихотливыхъ постройкахъ, въ Испанскомъ овцеводствѣ и земледѣліи. — Овцеводство Испанское, водворенное здѣсь по волѣ блаженной памяти Императора Александра Дюкомъ Ришелье, важнѣе, нежели гдѣ либо въ Россіи, и служить разсадникомъ для всей Имперіи: многія тысячи тонкошерстныхъ барановъ уже выведены отсюда во внутреннія губерніи и требованія на нихъ ежегодно умножаются. — Одесса, мать Херсонской губерніи и всего края, сбывающаго чрезъ нея свои избытки, доставляетъ ему выгоды, усиливая въ немъ трудолюбіе и возвышая цѣну на продукты и недвижимости; сверхъ того еще, послѣ открытія въ ней порто-франко, она сдѣлалась и пріятнымъ мѣстопребываніемъ для богатыхъ; помѣщики Польскихъ губерній уже меньше вывозятъ своихъ денегъ во Львовъ, Вѣну и Варшаву, для веселаго препровожденія тамъ времени; они пріѣзжаютъ вмѣсто того въ Одессу, гдѣ видятъ съ воспитывающимися тамъ дѣтьми своими, находятъ постоянный театръ, поддерживаемый изъ городскихъ доходовъ, и оперу лучше Московской и Петербургской; находятъ общество образованныхъ людей цѣлой Европы, морскія ванны, благотворенный климатъ, публичныя въ садахъ и на бульварахъ гулянья и привсѣхъ сихъ выгодахъ, обрабатываютъ свои дѣла и сбываютъ произведенія иностранныхъ негодіантамъ. Прибавимъ, что въ Одессѣ жить сходнѣе, нежели гдѣ либо изъ городовъ цѣлой Европы; здѣсь вино Французское не дороже, нежели въ городахъ самой Франціи; сахаръ, кофе, пряные коренья дешевле, нежели въ Англіи; все служащее къ пристойному и даже роскошному содержанию и одеждѣ, въ той же цѣнѣ какъ и въ мѣстахъ, откуда привозится *) внутренніе жизненные припасы не много дороже, нежели въ Кіевѣ, а тамъ они очень дешевы: словомъ, желающіе прожить дешево и весело, не только въ Россіи, но гдѣ бы то ни было, въ Европѣ не найдутъ мѣста удобнѣе Одессы, ежели положить на вѣсы все выгоды и невыгоды. — Климатъ въ Херсонской губерніи на 200 верстъ и болѣе къ сѣверу отъ моря, позволяеть разводить виноградъ, который и разводится съ успѣхомъ: тамъ дѣлается нынѣ весьма хорошее вино **) вездѣ въ южномъ краѣ на 500 верстъ отъ моря виноградныя сады процвѣтаютъ успѣшно; въ Херсонской Губерніи размножаются также деревья абрикосовыя, персиковыя и другія, свойственныя климату; у помѣщиковъ есть сады очень обширныя, какихъ нѣтъ обыкновенно разводить въ другихъ мѣстахъ Россіи: охоту къ сему возбудилъ Дюкъ Ришелье. Такимъ образомъ не рѣдко то, что служить въ началѣ забавою тщеславія, со временемъ доставляетъ доходъ частнымъ людямъ и пользу цѣлому Государству: — деревцо не заслужившее даже улыбки хозяина, чрезъ нѣсколько лѣтъ укрываетъ его отъ солнечнаго зноя и питаетъ сочными плодами. Трудъ никогда не пропадаетъ безмездно; многіе новые хозяева прекраснаго края, о которомъ мы говоримъ, испытали эту истину. (Ж. М. и Т.)

соисканію жьзньейшаго jest idąc w górę, niżli na dół ku morzu, to zaś już to bliżej, już też dalej od morza, stosownie do zaczynającej się górzystości.

Gubernia Chersońska zaludnia się szybko, zwłaszcza w bliskości Odessy; cena ziemi wzrasta, a gospodarowanie światłych właścicieli, posiadających tamże letnie mieszkania wiejskie, służy za przykład dla gubernij środkowych sąsiednich, pod względem ogrodnictwa, budownictwa gospodarskiego i ozdobnego, choć owiec hiszpańskich i rolnictwa. Chów owiec, zaprowadzony tu z woli błogostawionej pamięci Cesarza ALEXANDRA przez Xięcia Richelieu, znakomitym jest niż gdziekolwiek w Rosyi, i ztamtąd rozkrzewia się po całym Państwie; już tysiące tryków cienkowetnistych wyprowadzono ztamtąd w gubernie dalsze, a corok żądania jeszcze się powiększają. Odessa, matka gubernii Chersońskiej i całego kraju, zbywającego za jej pośrednictwem swoje dostatki, zapewnia mu korzyści, przez zachęcenie pracowitości, oraz podniesienie ceny produktów i nieruchomości; prócz tego przez ogłoszenie jej za port wolny, stała się też przyjemnym miejscem pobytu dla możniejszych. Obywatele gubernij Polskich wniej już wywożą pieniędzy do Lwowa, Wiednia i Warszawy, w celu wesolego przepędzenia czasu, a natomiast zjeżdżają się do Odessy, gdzie oglądają wychowujące się tam dzieci swoje, znajdują teatr stały, dochodami miasta zasilany; i operę, lepszą od Moskiewskiej i Petersburskiej, znajdują towarzystwo dobrze wychowanych ludzi z całej Europy, kąpiele morskie, klimat zdrowy, publiczne spacery po ogrodach i bulwarach, a obok tych wszystkich wygod, zafatwiają interessa i zbywają swoje produkty kupcom zagranicznym. Dodać jeszcze należy, że w Odessie życie jest tańsze, aniżeli w jakimkolwiek mieście Europy: francuzkie wino nie jest tu droższe, jak w miastach samej Francyi; cukier, kawa, korzenie, tańsze jak w Anglii; wszystko, co tylko do porządnego, a nawet zbytkowego utrzymania się i odzienia służy, tyleż kosztuje, co na miejscu, skąd sprowadzane bywa *); wiktuały krajowe mało droższe, jak w Kijowie, gdzie są nader tanie; słowem: chcący przeżyć tanio i wesoło, nie tylko w Rosyi, ale gdziekolwiek bądź w Europie, po zrównoważeniu dogodności z niedogodnościami, nie znajdą bardziej odpowiedniego nad Odessą miejsca. — Klimat gubernii Chersońskiej, na 200 i więcej wiorst na północ od morza, dozwala uprawy winnic, które się też dobrze tam utrzymują; teraz wyrabiają tam wino bardzo dobre **); wszędzie w południowej części kraju, na 500 wiorst od morza, winnice przednio się udają; morele, brzoskwinie i inne drzewa owocowe, klimatowi właściwe, także się rozmnażają w tej gubernii; obywatele mają sady bardzo wielkie, jakich zwykle nie widać w innych okolicach Rosyi: popęd do tego dał Xiążę Richelieu. Takto często, to, co zrazu było zabawką próżności, przynosi z czasem zysk prywatnym, a korzyść całemu Państwu: — drzewko, niezastugujące nawet na uśmiech gospodarza, w kilka lat ostaną go od słońca nego skwaru, i posila soczystymi owocami. Nigdy praca nie jest daremną; wielu nowych gospodarzy przelicznego kraju, o którym mówiemy, doświadczyło tej prawdy.

(D.R. i H.)

*) Вино во Французскихъ городахъ на отпугу. За пряныя коренья, сахаръ и кофе платятъ въ Англіи пошлину самыя пошребители; между тѣмъ эти продукты, равно какъ и издѣлія иностранныя, будучи привозимы въ Одессу, продаются въ городѣ безъ пошланы по самымъ дешевымъ цѣнамъ; ибо иностранецъ спѣшитъ выручить деньги, чтобы купить выгодно пшеницу или другіе продукты. Въ Одессу много кораблей приходять съ балластомъ, а по сему фрахтъ до этого города очень дешевъ.

**) Графъ Северинъ Потоцкій, подражая своему родственнику Тульчинскому-Потоцкому, разделъ въ своемъ мѣстечкѣ Севериновкѣ, въ 30 верстахъ отъ Одессы разныя школы деревъ; ему единственно обязана Херсонская Губернія украшеніемъ городовъ и селъ пополами и многими породами рѣдкихъ садовыхъ деревъ. Такая услуга краю въ началѣ не очень примѣтна; но какъ она важна въ послѣдствіи! Колонистамъ почти вообще въ Новороссійскомъ краѣ, начальствомъ поставлено въ обязанность, каждому хозяину разводить сады виноградныя. Она сперва ропсала, какъ и обыкновенно бываетъ; но теперь многіе выдѣлываютъ по нѣсколькимъ сотъ ведеръ вина и богатѣють.

*) В миастахъ Французкихъ вино уlega оплатѣ. За корzenie, cukier i kawę, opłacają w Anglii cto sami konsumenci; tymczasem produkta te, równie, jak i wyroby zagraniczne, przywożone do Odessy, sprzedają się w mieście bez cła, po najniższych cenach: bo cudzoziemiec stara się o ich spieniężenie, aby mógł zyskownie zakupić pszenicę, lub inne produkta. Wiele okrętów przyplęwa do Odessy tylko z balastem, dla czego właśnie transport do tego miasta jest bardzo tani.

**) Hr. Seweryn Potocki, naśladowując kuzyna swego Potockiego z Tulczyna, pozakładał w swoim miasteczku Sewerynowce, o 30 wiorst od Odessy odległym, rozmaite szkółki drzew: jemu to jedynie winna gubernia Chersońska przyozdobienie miast i wsi topolami i wielą gatunkami rzadkich drzew owocowych. Ież ta przysługa dla kraju, zrazu nie bardzo widoczna, ważna później się staje! Prawie wszędzie w kraju Nowo-Rosyjskim, rząd zalecił kolonistom, aby każdy zaprowadzał winnice. Ci z początku na to szemrali, jak to zwykle bywa: a teraz wielu wyrabia po kilkaset wiader wina, i tѣm się wzbogaca.